

(החשך ממחוד 15)

תדרות, המתנגדת לתוספת יוקר של 100% ועומדת על קיומן של תוספות אלה... ב"ידיעות אחרונות" מיום 18.4.82 מציאה... "שר-האוצר הסביר למוכ"ל ההסתדרות כי בתוספת יוקר מלאה כוונתו למדיניות שבר שתשאיר את הי-שכר הריאלי הממוצע (ההדגשה שלי,

שכר המנהלים מגיע ל-12.5 אלפי דולרים. 60% מעובדי המדינה משתכרים 250 דולר לחודש, מהו הממוצע?

מ'ו' כפי שהיה בשנתיים האחרונות. פירוש הדבר כי שר-האוצר לא עומד על-כך ששיעור תוספת היוקר יהיה 100%. מוכ"ל ההסתדרות יצא מרוצה מעמדת האוצר בנושא זה... לא קשה להבין מדוע ירוחם משל היה כל-כך מרוצה. אם השכר הריאלי יישמר כתוצאה מחוק או כתוצאה מתקנה של האוצר, המחייבת תוספת-יוקר של 100%, הרי לא יהיה לשכירים יותר צורך בהסתדרות וכוחה יפול. לעומת זאת, אם הי-שכר נשחק, השכירים זקוקים להסתדרות כל הזמן כדי ש"תיאבק" על תוספות-שחיקה, שתשמרנה פחות או יותר על השכר האלי. כתוצאה, תש-מור ההסתדרות על כוחה בקרב ציבור השכירים. לכן נלחם מוכ"ל ההסתדרות כאריה נגד תוספת יוקר מלאה, ש-תבטיח את השכר הריאלי של השכירים.

מהי המדיניות החדשה של ארידור? שר-האוצר מציע, כי תוספת-השחיקה תיקבע לפי השכר הריאלי הממוצע. כיצד נקבע השכר הממוצע? שכר זה נקבע בהתאם לדיווחים של הביטוח הלאומי. בכל חודש מדווחים המעבידים לביטוח הלאומי על השכר ששילמו לכל עובדיהם - הן שכירים, "סתם", שכרם נקבע בהתאם לחוזי-עבודה קיבוציים, הן מנהלים ששכרם נקבע בדרך המשא-ומתן האינדיווידואלי עם המעביד, הן עצמאיים (המעסיקים לפחות עוד עובד אחד) המשלמים לעצמם חלק גדול מ-הכנסתם בצורת שכר, כי בעקבות הרי-פורמה של ועדת בן-שחר המיסים על שכר הם קצת יותר נמוכים מהמיסים על רווחים.

כך שהשכר הממוצע כולל גם את שכרם של המנהלים והעצמאיים, הגבוה במידה ניכרת משכרם של שכירים של ממש. חלקם של המיוחסים בשכר הכו-לל הוא גבוה ביותר. הכלכלנית אלכסנדר התריעה במאמריה על העיות בסטטיס-טיקה של השכר במדינה, וכדאי לדון כאלו בענייה זו.

השכר הכולל הוא כ-40% מהצריכה הפרטית במדינה. שכרם של השכירים של "האמיתיים" הוא (בהתאם למידגמים של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה)

פירוש הצעתו של ארידור הוא הצמדה שלילית - ככל שיעלה שכר המנהלים והעצמאים, צריך שכרם של השכירים האמיתיים לרדת!

כ-27% מהצריכה הפרטית. כך שחלקם של המנהלים והעצמאיים, "השכירים" הוא כ-13% מהצריכה הפרטית, או מח-צית משכרם הכולל של השכירים ה"אמיתיים". (שכר זה אינו כולל הכנסה מרווחים, בנזוסים, הלוואות לא צמודות מטעם המעביד, הכנסה ממניות הנגזרות לעובדים בתנאים מועדפים, הרי-צאות ייצוג, וכו' שאינם מדווחים כשכר). לפי "מעריב" מיום 9.4.82, שכרם של

מנהלים הוא בין 2500 דולר ו-12,500 דולר ברוטו, או כמתוצאת מזה נטו. זהו שכר הגבוה פי 5 עד 10 משכרם של שכירים, "אמיתיים"; יותר מ-60% מ-עובדי המדינה מרוויחים פחות מ-250 דולר לחודש. לכן אין פלא שאף אם מיספרם של המנהלים אינו גדול, חלקם היחסי בשכר הכולל הוא ניכר ביותר. לכן החלטתו של ארידור לשמור על השכר הריאלי הממוצע משמעותי, שאם שכר המנהלים יעלה - השכר הריאלי של השכירים ה"אמיתיים" צריך לרדת, כדי שהממוצע יישמר. עליה של 10% בשכר הריאלי של המנהלים והעצמאיים, מחייבת ירידה של 5% בשכר הריאלי של השכירים ה"אמיתיים". זוהי הצמדה שלילית

זה שנים רבות קיימת אצלנו הצמדת שכר - שכר המנהלים צמוד לשכר הפרופסורים; שכר הטכנאים צמוד ל-שכר המהנדסים, שכר יתר העובדים צמוד לשכר המהנדסים ו/או הטכנאים. הצ-מדה מיכנית זו גורמת לנזק רב, בכך שהיא מונעת גמישות ומתן שכר הוגן עבור: מוטיבציה וידע מיקצועי. אך קון החדש של ארידור חומר שיבעתיים. כאן יש מושג כלכלי חדש - הצמדה שלילית.

כל העלאה בשכרם הריאלי של המ-נהלים והעצמאיים תגרום באופן אוטו-מטי להורדה בשכרם הריאלי של השכיר-ים האמיתיים, כדי שהממוצע יישמר. אפילו אם יהיה רק שינוי במרכיבי ההכ-נסה של המנהלים והעצמאיים, כך שהם מקטינים את מרכיב ההטבות, בעיקבות מדיניות המיסוי החדשה של האוצר, ומגדילים את מרכיב השכר, כך שההכ-

כאשר הכיל אוכל ארוחה דשנה, על העכבר להוריד במישקלו כדי שיישאר מישקלם הממוצע!

נסה הכוללת תישמר - אף זה יחייב, לפי המדיניות החדשה של האוצר, להק-טין את השכר הריאלי של השכירים האמיתיים.

משל למה הדבר דומה? לפיל ועכבר שמחליטים לעשות במשותף דיאטה, וי-לשמור על מישקלם הממוצע. אם הפיל אוכל ארוחה שמנה וטובה, על העכבר להוריד ממישקלו כדי שמישקלם הממו-צע יישמר.

לא קשה לראות את הנזק והסכנה במדיניות זו.

זוהי עניקה צינית של מוכ"ל ההס-תדרות ושר-האוצר על גבם של השכירים. ייתכן שאין כוונתם של שר-האוצר ומוכ"ל ההסתדרות רעה. הם כנראה מת-כוונים לכך שעקב שחיקת-השכר, ההס-תדרות תשיג לעובדים תוספות-שכר ש-תפצנה אותם, וכך יישמר השכר הריאלי שלהם, הם יהיו אסירי תודה להסתדר-ות, ושולם על ישראל. הבעיה היא רק שהדרך לניהולם רצופה בכוונות טובות.

מה צריך לעשות?

כדי לשמור על השכר הריאלי, יש צורך בתוספת יוקר מלאה של 100%, או לפחות של 95%, אם הממשלה מרגישה צורך לתת לשכירים תוספת מסוימת לקראת הבחירות (ולשחוק אותה אחרי-הן). אבל, בנוסף לזה, צריך לעשות סטטיסטיקה נפרדת לשכירים האמי-תיים, ששכרם נקבע בהסכמים הקיבו-ציים, למנהלים, ולעצמאיים.

לשם דוגמה, אפשר לדווח לביטוח הלאומי על שכרם של השכירים האמי-תיים על גבי טופס ורוד (לכבודו של מוכיר ההסתדרות). על שכרם של העצ-מאיים על גבי טופס תכלת, ועל שכרם של המנהלים על גבי טופס ירקרק. בצרפת, למשל, יש קטגוריה של "קדרים" - אלה המנהלים, ששכרם מדווח בנפרד. כך יוכלו האוצר, ההסתדרות, והציבור לדעת מהו השכר הממוצע בכל אחת מקטגוריות אלה, ולא ילעיסו אותנו בסיפורי מעשיות שהשכר הריאלי שלנו עלה ב-12% בזמן שהוא ירד למעשה ב-15%.

פרופ' מאיר וגר, ירושלים

זה עוזים בתונים, ערב עייתם ארצה אמרו לנו: מזרחי זה לא יפה

תה מזה, מפני שאני ספרדי. היום הגלגל התהפך לגמרי והם מתים עלי". והרי אשתו של סמוחה הסתייגו תחילה מן הקשר. גם מפני שאני מזרחי, וגם בטענה שהיא יכולה להתחתן עם בחור יפה יותר. אבל זה שהייתי אקדמי אי, צעיר מבטוח, היווה פיצוי נאות עבור רם. זה היה כרטיס מאוד חשוב. במשך הזמן הם נרגעו והתקבלתי למישפחה.

בביתו של סמי אין כמעט אווירה מיזרית חית. זו אווירה של מעמד בינוני בסיג-נון, ישראלי, אפשר לומר שמבחינה זו אנם מתבולל. אך תמיד הרגשתי את עצמי כעיראקי מזרחי. לא גיליתי את עצמי פיתאום. גם לא שיניתי את שם מישפחתי.

אצל הגואל נשמרים האווירה וההווי הר מזרחיים. "אשתי, חוזה, היא ממוצא מצרי. בבית יש אוכל מזרחי, קוסקוס, אחריימי ומשייר. ואת הילד אני לוקח למסעדה לובית בכיף. יש לי רק שיני ילדים, אך זה לא מפני שהשתכנתי, אלא בגלל מיגבלות אחרות. הייתי רוצה מאוד הרבה ילדים.

"עד היום אני הולך לבתי-כנסת ספר-דיים, יושב שם ונהנה הנאה רבה מהפיו-רים טיים מהתפילות. אני קשור לכל ההווי הזה בקשר חזק. חיפושיו של ארו ביטון, לעומת זאת, היו קשורים גם ביחסיו עם נשים. "בהתח-לה בדרך של חיפוש לרפואה, הרגשתי צורך להתחנן עם אשכנזיה, יפה, משכילה ומקובלת בחברה. לשלוותי, היום אני יכול לוותר על זה. אני מרגיש שמה שיכול לתת לי את המנוחה זה למצוא אחת מעדות המזרח שגם עברה תהליך פחות או יותר דומה, של רכישת כלים מער-ביים.

מות שלי לא קשורים במוצא, אלא בכך שלא היו לי האמצעים ללימודים ולא היתה כלפי הערכה של הסביבה. "רוב הקליינטים שלנו הם פרענקים. אני ממש מעורה במה שקורה. יש תי-קים שאני עושה בחינם או תמורת סכום סימלי. למשל, תיק האהלים. טיפלנו בי-מיקרה ולא קיבלנו שכר. גם בהפגנות של מיסררה תמיד יודעים שאפשר לפנות אלינו. בכל הפגנה על רקע פוליטי עזתה, או באנשים שאין להם אפשרות אני מטפל בחינם. זו התרומה שלי לעצ-מי".

הזקנות המארוקאיות אהבו את ברדור גו. עברון הוא מלאך מושיע. הן קוראות לו: "ברדורגו דיאלנא", ברדורגו שלנו. כשר היה ברדורגו בצרות והיו לו בעיות פולי-יות, הלכו כל הזקנות המארוקאיות לכותל ביום פסקידין והתפללו שיצא מזה טוב. "אני לא בן-ראם דתי, אך בשבילי זה היה השכר הגבוה ביותר שיכולתי לקבל. אני לא מחמיץ אף חדאפלה. אני אוהב את המוסיקה המזרחית, אוכל רק מאכלים מזרחיים. אוכל אשכנזי בשבילי הוא אכזר טי, כמו אוכל סיני.

עם נשים אשכנזיות אף פעם לא היתה לי בעייה, אבל עד היום אני מעדיף אשה מזרחית. האשכנזיות נראות לי אנמיות, חסרות-פילפל, חסרות-חיים.

סמי סמוחה, דודו אלהרר ואשר ביתן התחתנו עם צבריות ממוצא אשכנזי. אשר תו של הגואל היא ממוצא מצרי. ביטון, בן-יעמי וברדורגו הם עדיין רווקים.

נשים בטעם תות-שדה

ביתם של דודו, אשר וסמי הוא מה שהם קוראים ישראלי. "הילדים מושפעים מהאמא שגדלה בקי-בוץ ומהסבתא שגדלה במעברה", מספר דודו אלהרר.

אצל אשר ביתן הבן, יובל, הוא מדריך בתנועת-נוער, וגם הבת, מיכל, היא בת-תנועה. "האווירה היא ישראלית, ללא קורטוב של מזרחיות". בשטף השיחה נזכר אשר: "כשנשאתי, הוריה ניסו להניא או-

